



## TYÖNHAKU JA TYÖSKENTELY SVEITSISSÄ

### Yleistä

Sveitsi on maailman pienin liittovaltio, ja se on jaettu 26 kantoniin ja 3 000 kuntaan. Päätösvalta on hajautettu pääasiassa kantonien ja kuntien harteille. Liittovaltion päätösvalta on rajoitettu muutamiin yhteisiin asioihin, kuten mm. ulkopolitiikka, talous, tulli, ympäristönsuojelu, liikenne, energia ja tietoliikenne. Sveitsin väkiluku on 7,8 milj. asukasta, ulkomaalaisia on noin 1,8 miljoonaa. Sveitsin rahayksikkö on frangi, CHF. 1 euro = 1,3 CFF (maaliskuu 2011). Virallisia kieliä on peräti neljä: saksa, ranska, italia ja retoromaani.

### Työmarkkinat

Sveitsin työttömyysaste on pysytellyt hyvin vakaana jo useita vuosia, vuosien 2008-2010 taloudellinen taantuma aiheutti pientä työttömyyden kasvua. Työttömyysprosentti on tällä hetkellä 2,9 % (State Secretariat for Economic Affairs SECO, toukokuu 2011).

### Työnhaku

Työvoimaviranomainen liittovaltion tasolla on Seco, [www.seco-admin.ch](http://www.seco-admin.ch). Sen alaisuudessa toimivat kantoneiden työnvälityskeskukset (Arbeitsvermittlungszentrum RAV, [www.jobarea.ch](http://www.jobarea.ch)). Toimistojen osoitteet löytyvät mainitulta nettisivulta. Tietoja Sveitsin avoimista työpaikoista, työmarkkinoista ja työskentelyoloista löytyy myös EURES-portaalista: [eures.europa.eu](http://eures.europa.eu) (Eläminen ja työskentely).

Osoitteesta [www.treffpunkt-arbeit.ch](http://www.treffpunkt-arbeit.ch) löytyvät myös yksityisten työnvälitystoimistojen osoitteet. Keskeisimpiä yksityisiä välitystoimistoja ovat [www.jobpilot.ch](http://www.jobpilot.ch), [www.jobwinner.ch](http://www.jobwinner.ch) ja [www.jobsearch.ch](http://www.jobsearch.ch). Aina on myös mahdollista ottaa yhteyttä suoraan oman alan työnantajiin lähettämällä heille avoin hakemus. Työnantajayhteystietoja esimerkiksi [www.gelbeseiten.ch](http://www.gelbeseiten.ch).

### Lupamenettelyt

EU/ETA-maan kansalaisilla on oltava voimassa oleva passi tai kuvallinen henkilöllisyystodistus. Passi on edelleen kätevin. Uusien jäsenmaiden kansalaisille (Puola, Unkari, Tšekki, Slovenia, Slovakia, Viro, Liettua, Latvia, Bulgaria ja Unkari) säännöt ovat vanhoja EU-maita tiukemmat; heillä ovat voimassa työskentelykiintiöt, joten erityistä lupaa työntekoon on haettava yhteistyössä työnantajan kanssa.

Vanhojen jäsenmaiden kansalaiset (siis myös suomalaiset) saavat oleskella vaikkapa työnhakua varten Sveitsissä kolme kuukautta ilman rekisteröitymistä/muuttoilmoitusta. Työn aloittamisen myötä pitää rekisteröityä saadakseen EU/ETA-kansalaisen oleskeluluvan. Sen saa automaattisesti näyttämällä työsopimuksen/todistuksen omasta yritystoiminnasta ja henkilöllisyystodistuksen. Rekisteröityminen tapahtuu kätevimmin maahanmuuttoviranomaisen (Bundesamt für Migration) sivuilla [www.bfm.admin.ch](http://www.bfm.admin.ch) (> meldeverfahren CH-EU). Ilmoituksen voi tehdä myös kunkin kantonin maahanmuuttoviranomaisen toimistossa, mutta tällöin se on maksullinen.

### Verotus

On hyvä selvittää verotusasiat perusteellisesti työnantajan kanssa, ennen kuin ottaa työn vastaan. Kannattaa myös selvittää asiat omassa verotoimistossa ennen lähtöä. Lisätietoa: [www.vero.fi](http://www.vero.fi) (> vero-ohjeet > kv.tilanteet > työntekijöille tarkoitetut tiedotteet > ulkomaantyöskentelyn verotus). Lisätietoa Sveitsin verotuksesta löytyy sivulta [www.estv.admin.ch](http://www.estv.admin.ch).

## Sosiaaliturva

Sveitsissä sosiaaliturvaa säätelevät yhteisöalueen koordinaatiosäännökset eli asetukset 1408/71 ja 574/72. EU/ETA-maihin ja Sveitsiin muuttavat työntekijät ja yrittäjät kuuluvat pääsääntöisesti työskentelymaansa sosiaaliturvan piiriin. Työnantaja pidättää palkasta sosiaaliturvamaksut. Lisätietoa Sveitsin sosiaaliturvasta osoitteessa [www.bsv.admin.ch/soziale\\_sicherheit](http://www.bsv.admin.ch/soziale_sicherheit).

Työttömyysvakuutusmaksu pidätetään suoraan palkasta. Pääsääntö on, että työttömyyspäivärahaa on mahdollista saada, kun työssäoloa on kertynyt vähintään 12 kuukautta edellisen kahden vuoden aikana. Työttömyysturva maksetaan enintään 400–520 päivää. Tämä ei kuitenkaan koske tiettyjä poikkeustapauksia (kuten kausityöntekijät), joten oikeus sveitsiläiseen työttömyysturvaan omalla kohdalla kannattaa tarkistaa osoitteesta [www.treffpunkt-arbeit.ch](http://www.treffpunkt-arbeit.ch) tai RAV:in toimistossa.

Jos jää työttömäksi Sveitsissä, kannattaa ilmoittautua heti työnhakijaksi paikalliseen työvoimatoimistoon, jossa tutkitaan oikeus työttömyysturvaan. Jos työskentely Sveitsissä on kestänyt vähemmän aikaa kuin vaadittava työssäoloaika, otetaan huomioon Suomessa tehty työ. Tätä varten tarvitaan Suomesta E301-lomake, jonka voi tilata Kelasta tai työttömyyskassalta.

Jos työnhakija siirtää suomalaisen työttömyysturvansa Sveitsiin kolmen kuukauden työnhaun ajaksi E303-lomakkeella, hänen tulee ilmoittautua paikallisessa työvoimatoimistossa seitsemän päivän kuluessa siitä, kun on lähtenyt Suomesta. Lisätietoa: [www.tyj.fi](http://www.tyj.fi) (Työttömyysturva ja työ ulkomailla). Mukaan työvoimatoimistoon tarvitaan virallinen henkilöllisyystodistus. Työnhakijan kannattaa ottaa mukaan Kelasta haettava eurooppalainen sairaanhoitokortti, joka antaa oikeuden perusterveydenhuoltoon ennen työn löytymistä. Lisätietoa suomalaisen sosiaaliturvan siirrosta tai uuden maan järjestelmään liittymisestä sekä sairaanhoitokortin hakulomakkeen saa Kelasta [www.kela.fi](http://www.kela.fi).

## Asuminen

Jos työnantaja ei pysty auttamaan asunnon löytämisessä, saattaa seuraavista osoitteista olla apua: [www.immoclick.ch](http://www.immoclick.ch) ja [www.homegate.ch](http://www.homegate.ch).

## Tutkintojen tunnustaminen

Tutkintojen ammatillisella tunnustamisella tarkoitetaan ulkomaisen koulutuksen tuoman ammatillisen kelpoisuuden ja pätevyyden tunnustamista. Lisätietoja Opetushallituksesta: [www.oph.fi](http://www.oph.fi) tai kansainvälisten ENIC (*European Network of National Information Centres on Academic Recognition and Mobility*) – ja NARIC (*Network of National Academic Recognition Information Centres*) - tiedonvaihtoverkostojen nettisivuilta: [www.enic-naric.net](http://www.enic-naric.net).

## Muita linkkejä

[www.bfs.admin.ch](http://www.bfs.admin.ch)

[www.sveitsi.fi](http://www.sveitsi.fi)

[www.eda.admin.ch/helsinki](http://www.eda.admin.ch/helsinki)

[www.swissworld.org](http://www.swissworld.org)

[www.sgb.ch](http://www.sgb.ch)

[www.ch.ch](http://www.ch.ch)

[www.finpro.fi](http://www.finpro.fi)

Sveitsin tilastokeskus

Tietoa Sveitsistä suomeksi

Sveitsin suurlähetystö Helsingissä

Your Gateway to Switzerland

Sveitsin ammattijärjestöt

Sveitsiläinen hakukone

Maa- ja toimialatiedon alla tietoa Sveitsin taloudesta ja työllisyydestä suomeksi

Päivitetty 06/2011